

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated. Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for Jomotsangkha Wildlife Sanctuary, describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation. In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMPs for the year 2024 under Jomotsangkha Wildlife Sanctuary are:

1. Construction of Waste disposal infrastructure
2. Restoration to enhance quality and resilience of lowland grasslands
3. Ecotourism Site Development

བཀོད་ཁྲབ་བཅུད་དོན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ཚེ་སློག་མ་དུལ་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཚེའི་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་ ཁ་པ་(Category B) རང་ལུ་རྒྱུ་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགུལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྤྲོད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ནང་སྤོང་མེད་མི་སེར་དང་ ཡང་ན་ སྤྲོད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ཏེ་འཚོ་བ་སྤྲོད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ལུ་བརྟེན་སྤོང་མེད་མི་སེར་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་གྱི་མཐའ་སྐོར་གནས་སྟངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་དང་ གལ་སྲིད་གཞོན་པ་འབྱུང་པ་ཅེན་ གཞོན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱུང་མ་ཅིག་འབྱུང་ནི་དང་ གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་དང་ ཚ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགས་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ཚེ་སློག་མ་དུལ་ཐོག་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལས་ལྷན་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་ མི་ཚེ་གཉེས་ལུ་ཡུན་བརྟེན་གྱི་པན་པ་ཡོད་པ་བཟོ་བ་གི་མ་ཚད་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ཚེ་སློག་མ་དུལ་གྱི་སྤྱི་དབུས་ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཐབས་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཚེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་དགོ་པ་དང་ མི་དམངས་གོས་བསྟུན་དང་ ཏུས་དང་ཏུས་སུ་མི་དམངས་ལུ་གསང་བ་བཤད་ནི་འདི་དགོ་པ་ཡིན།

རང་བཞིན་གནས་སྟངས་དང་མི་ཚེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ སློབ་ཀ་དང་སློག་ཚགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་སྣ་ཚུ་འབད་བའི་སྐབས་ ཐབས་ལམ་དང་བཟང་སྤྱོད་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན་པ་དང་ འདི་ཡང་ལས་སྐྱའི་གདམ་སེལ་ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཡིན། གདམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྣ་གི་ནང་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཚེ་ལུ་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་སྣ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཚེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོ། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྣ་འགོ་མ་བཅུགས་པའི་ཉེ་མ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཇུག་བསྟུན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཅུགས་དགོ་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྣ་མི་ཚེ་སློབ་ལུ་བརྟེན་དང་སྟོན་ལྷན་ལུ་ དེ་ལས་སྣ་རྟོག་ལམ་ལུགས་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་འགྲེལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཚུ་དགོ་པ་ཡིན། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་ གལ་གཏོགས་འབད་དགོ་པའི་ཁ་གསལ་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉོག་བཤད་ཚུ་རྒྱུ་དགོ་པའི་ཁར་ ཁ་གསལ་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་དགོ། གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ཁ་གསལ་ཡོད་མི་དོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་གལ་གཏོགས་འབད་ནིའི་ལམ་ལུགས་ དེ་ལས་གལ་གཏོགས་ཀྱི་ཏུས་ཚོད་དང་བཅའ་སྟོབ་ཚུ་རྒྱུ་དགོ་པ་ཡིན། སློབ་ཀ་དང་སློག་ཚགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ཚོད་ཚུ་གི་མཆར་གཞི་ལས་སྣ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དན་ཐོ་དང་སྟོན་ལྷན་ལུ་ བསྟུར་ཞིབ། ཚེས་དབུང་འབད་ནི། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཚེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ལོ་བསྟར་བཞིན་ཏུ་ཏུས་མཐུན་བཟོ་དགོ་པ་ཡིན།

རྩོམ་གཙང་ཁ་རི་དུགས་སྤྲོད་ས་ཁོངས་ཀྱི་དོན་ལུ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ རང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཚེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་དགོ་པ་ཡོད་པའི་ལས་སྣ་ཚུ་ཡང་།

- ༡༽ རྩོམ་གཙང་ཁ་ ཨམ་ཤེང་ལུ་ རང་བཞིན་གནས་སྟངས་དང་མཐུན་པའི་ རྒྱག་སྟེགས་ལྷག་ས་ བཟོ་སྐྱོན་ འབད་ནི།
- ༢༽ ཁིར་ཁིར་རི་ལུ་ མཐའ་སའི་རྩ་ཐང་ཉམས་བཅོས་དང་ སྤྲོད་ཚད་ཡར་དུགས་གཏང་ནི་དང་།
- ༣༽ སྤྲོད་ཚེན་ལུ་སྤྱི་གསེང་གི་ ས་ཁོང་ བཟོ་སྐྱོན་གོང་འཕེལ་བཏང་ནི།